

L'illa dels LLIBRES

REVISTA D'ACTUALITAT LITERÀRIA

A man with a beard and light brown hair is sitting in a red armchair, reading a book. He is wearing a grey t-shirt. The background is a light blue wall.

PAOLO COGNETTI

i la recerca de la felicitat del llop

**Nadia Ghulam i la
metàfora sobre la guerra
i els refugiats a "El país
dels ocells sense ales"**

**"L'amor a l'art" de
Tània Juste**

CONTINGUTS

02 RECORDEM A NOAH GORDON,
L'AUTOR DE LA NOVEL·LA "EL METGE"

03 PAOLO COGNETTI PRESENTA "LA
FELICITAT DEL LLOP"

07 X. R. TRIGO TORNA A LA NOVEL·LA
NEGRA AMB UN NOU CAS DE LA
FOTÒGRAFA ERIKA ERNEMANN

08 SANTIAGO POSTEGUILLO I MAITE
SALORD

09 ENTREVISTA A TÀNIA JUSTE

13 NADIA GHULAM NARRA A "EL PAÍS
DELS OCELLS SENSE ALES" UNA
METÀFORA SOBRE LA GUERRA I ELS
REFUGIATS

16 "ESTAT DE SHOCK LITERARI", PER
NÚRIA PRADAS

17 QUIN ÉS EL TEU SOMNI? , PER MARTÍ
GIRONELL

18 L'ÈXIT DELS GRUPS MUSICALS
FAMILIARS CATALANS ES TRASLLADA
AL MÓN EDITORIAL

Aquest mes L'Illa dels Llibres conversa amb l'escriptor italià Paolo Cognetti. L'autor de l'èxit internacional "les vuit muntanyes" torna amb "La felicitat del llop" on torna a descriure la relació entre l'ésser humà i la natura.

Amb Tània Juste reivindiquem la presència de la dona en el món de l'art després de la publicació de la novel·la "Amor a l'art", darrer premi Prudenci Bertrana de novel·la.

L'escriptora afgana Nadia Ghulam ens ofereix un àlbum il·lustrat amb una metàfora sobre la guerra i els refugiats. Núria Pradas i Martí Gironell signen els dos articles d'opinió d'aquest mes.

Analitzem el fenomen de la publicació de llibres basats en cançons de grups musicals familiars catalans.

El 10 de novembre L'Illa dels Llibres va celebrar el quinzè aniversari i us convidem a visitar les xarxes socials i web per veure els vídeos que ens han dedicat diferents escriptors i escriptores.

Jordi Milian

Director de L'Illa dels Llibres

www.illadelsllibres.com

Recordem a Noah Gordon, l'autor de la novel·la “El metge”

L'autor nord-americà mor als 95 anys i deixa un llegat literari de novel·les històriques que ha estat bestseller com la trilogia “El metge”, “Xaman” i “La doctora Cole”.

“És un gran plaer saber que durant 27 anys ‘El metge’ s’ha seguit venent i llegint”, amb aquestes paraules Noah Gordon recordava l’any 2013 l’èxit de la seva novel·la “El metge” un “longseller” que aquell mateix any va veure com s’adaptava al cinema vint-i-sis anys després de la seva publicació.

L’any 1986, l’escriptor Noah Gordon publicava ‘El metge’ on narrava la vida Rob J. Cole, un jove londinenc que en el segle XI decideix viatjar a Orient per estudiar medicina a la marassa d’Ispahán. L’èxit de la novel·la va situar a Noah Gordon entre els escriptors més venuts i llegits, al mateix temps que iniciava una trilogia que seguiria amb Xaman (1992) i La doctora Cole (1996).

La novel·la ha venut més de 21 milions d’exemplars arreu del món i ha estat publicada a 32 països. Malgrat no seguir els desitjos dels seus pares i convertir-se en metge, la medicina ha estat molt present en tota la seva obra ‘Com a periodista em vaig especialitzar en ciència i medicina i potser per aquest fet a les meves novel·les apareixen referències a la medicina’ assegurava Noah Gordon en una presentació a la Casa del Llibre de Barcelona acompanyat de la seva editora Roca editorial, Blanca Rosa.

Va començar fent articles periodístics sobre medicina i fins i tot va arribar a ser editor de Ciència del diari The Boston Herald, per a Noah Gordon ‘El més important sobre qüestions relacionades amb la medicina és el debat i lluita constant entre la vida i la mort i penso que són les circumstàncies més dramàtiques que es poden donar. Soc conscient que gràcies als metges vivim molts més anys i millor’.

Avui en dia la novel·la ‘El metge’ és un long-seller i sobre sí la novel·la tindria èxit o no Gordon assegurava que ‘Un escriptor poques vegades pot predir el que durarà el llibre i com a molt un espera que es vengui en el moment que es publica i que hi hagin persones que comparteixin els sentiments que ha tingut l’autor a l’hora d’escriure el llibre. A vegades en ven molt una novel·la i a

vegades no tant i es troba a les estanteries de les llibreries durant un temps, però després acaba desapareixent.

Gordon sempre va agrair als lectors ‘Per mi és un gran plaer saber que durant vint-i-set anys el meu llibre s’ha seguit venent i llegint. Avui en dia lectors d’arreu del món em comenten per mitjà de cartes i correus que els ha agradat la novel·la. Per tant estic molt content d’haver escollit aquesta professió’.

Noah Gordon és autor també de les novel·les El rabino (1965), El comité de la muerte (1969), El diamante de Jerusalem (1979), El último Judío (1999), Sam y otros cuentos de animales (2002) i El celler/La bodega (2007).

Paolo Cognetti

“la nostàlgia pot ser un motor molt gran a l'hora d'escriure”

L'autor de “Les vuit muntanyes” publica “La felicitat del llop” on torna a evocar el poder de la natura a través dels somnis dels personatges de la novel·la.

L'escriptor italià continua apassionat pels entorns naturals i d'alta muntanya. Des de fa quinze anys, durant la meitat de l'any, passa llargues estades als Alps on si sent atrapat per la natura. Amb “Les vuit muntanyes” es va convertir en un autor d'èxit amb més d'un milió d'exemplars venuts i traduccions a més d'una trentena de llengües. Llavors va decidir buscar l'equilibri per superar aquell èxit.

Cognetti narra a “**Les vuit muntanyes**”, una història d'amistat entre Pietro i Bruno i ara amb “**La felicitat del llop**” ens proposa una història on els personatges de la Babette, la Sílvia, el Faust i el Santoro comparteixen espai i se senten connectats amb l'entorn i també amb els personatges.

A “**La felicitat del llop**” (La Campana/Literatura Random House), les relacions entre els personatges que passegen per la novel·la i que habiten la població de Fontana Fredda, els seus somnis i els desitjos de llibertat centren bona part de la trama. Persones que intenten ser felices i que creuen que la muntanya és el lloc idoni per aconseguir-la. Personatges que viuen en aquest indret per necessitat, per motius professionals o bé per fugir d'una mala experiència sentimental com és el cas de Faust, un escriptor en hores baixes que decideix fer de cuiner al restaurant de la Babette per allunyar-se del fracàs de l'anterior etapa de la seva vida.

Va escriure bona part de la novel·la durant la pandèmia a Milà allunyat de les muntanyes.

Va ser el 9 de març de 2020 quan a Itàlia es va decretar un confinament i en poc temps vaig haver de decidir on em quedaria; o bé em quedava a Milà o marxava al refugi de la muntanya. La meva companya estava a Milà i els meus pares que ja són grans. Llavors vaig decidir quedar-me a Milà perquè era en aquell moment el més important. No va ser fins a principis de juny,

quan vaig poder tornar-hi, però va ser la primera vegada que se'm prohibia anar a la muntanya.

Vostè va viure un doble confinament.

Aquesta distància em va fer patir i llavors experimenten una certa nostàlgia. La nostàlgia a vegades també t'ajuda a superar segons quines coses i pot ser un motor molt fort a l'hora d'escriure. Escrivint és com si tornessin en aquells llocs que estimes i que puguis estar en contacte amb les

persones que ja no pots veure. És una manera de trobar un confort en el refugi. Obrir l'ordinador o el quadern per escriure va ser com un refugi.

No deixa de ser un llibre, que recull l'escalf d'un refugi i jo he trobat un refugi escrivint la novel·la i els lectors també hi trobaran refugi llegint-la.

Com ha gestionat l'èxit de “Les vuit muntanyes” tenint en compte el milió de llibres venuts, la publicació en més d'una trentena de països.

És maco tenir èxit, però també va acompanyat d'aspectes que no són fàcils de gestionar. No és fàcil trobar un nou equilibri

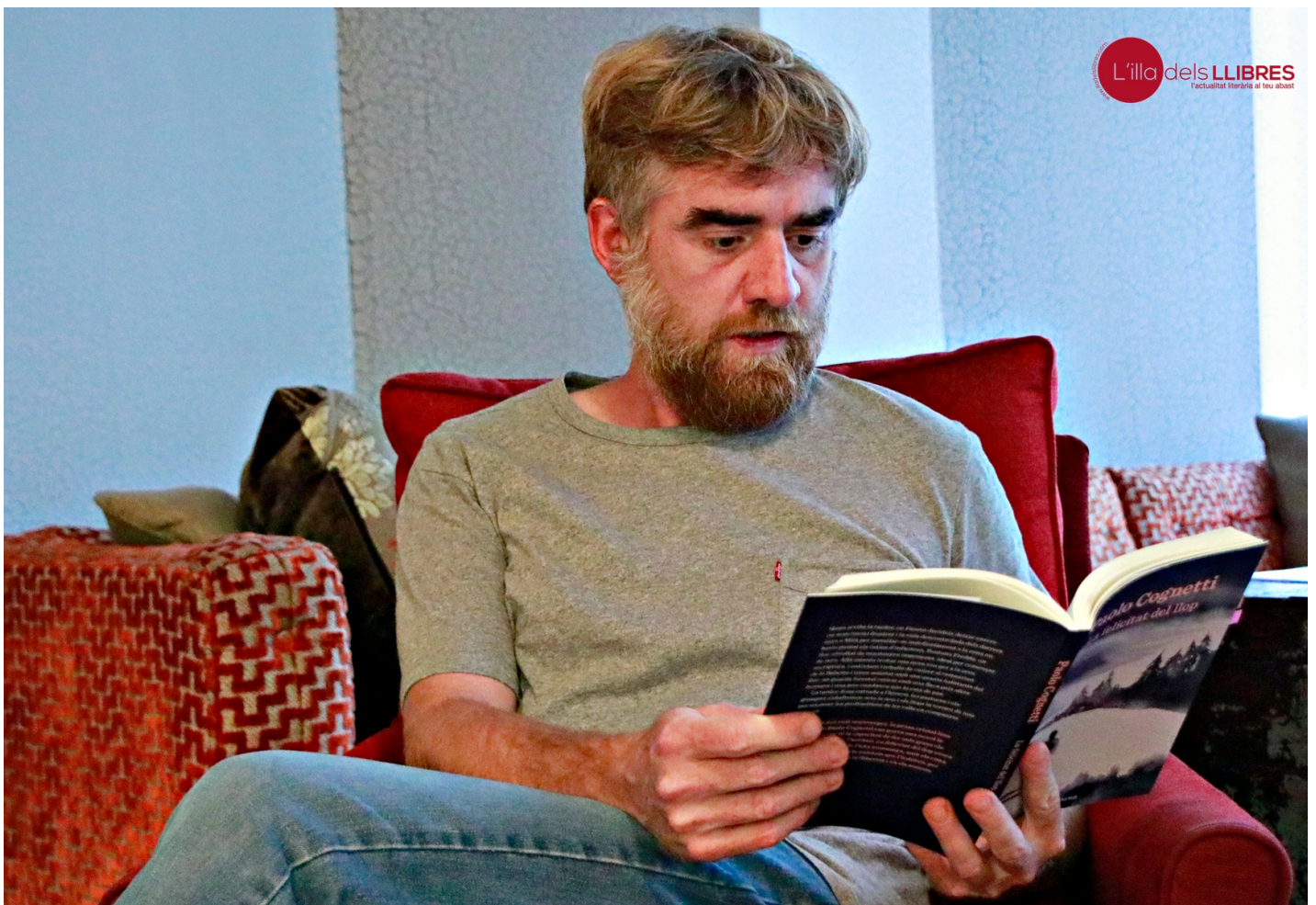
o gestionar a gent que ara et busca simplement perquè ets popular. Jo vaig aprofitar aquest èxit per fer coses i durant tres anys vam organitzar amb un grup d'amics a la Vall d'Aosta un festival cultural que acollia art, teatre, música i escriptors. També vaig agafar un vell estable i el vaig convertir en un refugi on acollim a escriptors i estudiosos. Es tracta d'un lloc per acollir projectes i no tan excursionistes o turistes. I d'aquesta manera constructiva d'utilitzar l'èxit, ha estat la manera de veure que l'èxit podria ser positiu. La novel·la és fruit de tot el que m'ha passat durant aquest temps i aquesta nova vida a la muntanya. No és una vida en

solitud, sinó que és una vida de trobades i per aquest motiu parlem d'una novel·la coral, d'unes trobades amb gent i d'aquesta experiència dels últims temps a la muntanya.

Quina creu que la clau de l'èxit de les seves novel·les, la senzillesa narrativa?

L'escriptura de la senzillesa és una gran escola i també hi ha els escriptors de la complexitat i de l'abundància que també els admiro molt.

Però, jo soc més un escriptor de la senzillesa i m'agraden molt Hemingway, Carver o Jack London. És una senzillesa que no és

instintiva o innata, això és com la pràctica de servir el te amb una mirada zen, que acabes dominant-la després de molta pràctica i així és com es fa amb l'escriptura.

Com veu la vida de muntanya, en contraposició a la de ciutat?

Són dues meitats que al meu entendre es complementen i no són oposades.

L'hivern, potser és més de ciutat perquè es presta més estar a casa i a llocs interiors, i la muntanya no l'entenc per estar a casa.

Un cop arriba la primavera hi ha aquesta necessitat de veure els boscos, els torrents...

Estic en un moment amb ganes d'acollir amics, de rebre gent i celebrar coses, i la muntanya ja no és un espai de retir i soledat. És un lloc on hi estic bé i estic preparat per rebre i acollir a gent.

La decisió fa més de quinze anys de viure a la muntanya vostè a segura que va ser alliberador. Expliqui'm una mica més sobre aquests sentiments religiosos o místics.

L'espiritualitat és un tema bastant difícil. A mi m'agrada més el pensament de David Thoreau el gran filòsof nord-americà de principis del 1800, mestre del qual va ser Emerson que va escriure un assaig titulat "Natura" i parlava dels quatre usos de la natura: un ús pràctic, estètic, logicolingüístic i un ús espiritual. D'alguna manera l'ús més elevat per arribar al contacte diví és l'ús l'espiritual de la natura.

Llavors busca aquesta espiritualitat?

No soc religiós des del punt de vista convencional, però puc entendre molt bé aquest sentiment, perquè he estat a l'Himàlaia i al Nepal. Quan un comença a pujar la muntanya tot es redueix al més essencial i quan passes la cota dels boscos, què en queda?. Llavors queden els

elements bàsics com la roca, l'aigua que a vegades és en forma de gel o en forma de neu, queda el sol, els núvols o el cel que són els elements primaris i que es troben representats a la bandera budista. Allà, a l'alta muntanya queda el més essencial i el més senzill. Les vides que vivim tots a la planícia estan plenes de complicacions, en canvi quan vas pujant la muntanya, les coses es fan més transparents i veus que necessites molt poc per ser feliç. Després tornes a baixar i veus que la teva vida es torna a complicar.

Vostè marxa de Milà amb trenta anys i Faust, el protagonista de la novel·la als quaranta per instal·lar-se a Fontana Fredda, una petita estació d'esquí. Molts pararel·lismes amb vostè?

No crec que pugui ser un escriptor purament només d'imaginació. Crec que escriure és també reelaborar la teva vida, d'entendre la teva gent i retenir a les pàgines dels teus llibres els llocs que han estat importants per a tu. Tot és real en aquesta novel·la i no sabria dir que és i que no ho és. En una novel·la, com en els somnis, costa distingir el que és real i el

que no ho és, perquè tu somies coses reals, però són diferents en el teu somni i succeïx així a la novel·la.

Una història sobre personatges que busquen els seus somnis i la felicitat.

Recordo que em va xocar força una frase d'un gran naturalista Daniel López que va estudiar bona part de la seva vida el gran nord; Alaska, Sibèria i Groenlàndia. Va dir, que després d'estudiar tant de temps els animals, els vegetals, el clima i la gent que hi viu allà, va arribar a la conclusió que l'Àrtic està fet en la mateixa mesura, de roques, animals, tundra i de somnis d'éssers humans que l'habiten. Em va semblar una frase molt autèntica que me la vaig fer meua.

En aquest petit gran nord meu, que són els Alps, també està fet dels somnis de la gent hi ha anat a viure allà i dels meus somnis.

A "La felicitat del llop" els personatges estan connectats amb l'entorn i també entre ells com si formessin una família.

Allà on visc, som molt pocs, i els que viuen tot l'any solen ser unes quinze persones.

Són persones que estan acostumades a la soledat, però amb persones així, quan es produeixen les trobades, solen ser molt més intenses. Quan veus algú després d'una setmana sense haver vist a ningú, encara que no el coneguis o no l'hagis vist mai, és una trobada molt potent. Aquest fet surt també a la novel·la i m'agrada que parlis també de família, perquè hi ha alguns personatges que no la tenen, d'altres són separats o tenen una família fracassada, però sempre hi ha moltes mostres de solidaritat i de tenir cura de la resta. Hi ha aquest escalf i generositat de tots aquests vincles.

A la muntanya Faust no és vist com l'escriptor i això li agrada. Deixa de ser l'escriptor per ser la persona.

Li agrada aquesta sensació perquè durant molt temps ha perseguit un somni i l'ambició de ser escriptor, i això acaba ofuscant la resta de la seva vida. Allà, ell és cuiner del restaurant de la Babette i ja no pensa en l'escriptor que ha fracassat. Això de retrocedir a un nivell més senzill li dona felicitat i tranquil·litat perquè s'ha alliberat l'ambició de voler ser algú. I aquest voler ser alguna cosa, el canvia per un estar bé amb ell mateix i el seu entorn, que és el que busca en aquesta segona part de la seva vida.

Ara que parla de la cuina, Quins són els ingredients que no poden faltar mai en una novel·la?

No pot faltar mai la mantega (Riu). El que faig molt és rellegir a altres

escriptors i m'agrada citar-los per agrair-los la seva literatura i que el lector sàpiga d'on vinc.

Rellegir-los és agafar el to perquè després em tocarà a mi a fer bona música.

M'agraden Hemingway, Carver o Jack London i és aquí d'on vinc, però també dels meus records, de les persones que m'estimo. No aconsegueixo inventar un personatge si no tinc aquest vincle. També hi ha la potència d'un lloc com la pàtria d'un escriptor on tu pots establir les teves arrels on els llocs que estan plens d'històries. Crec que la Fontana Fredda, pot ser un bon lloc on seguir situant històries.

S'està duent a terme la gravació de la pel·lícula. En quin punt es troba?

Ja fa dos anys que està en curs la redacció del guió. Em va contactar el director belga Felix

Van Groeningen i vaig llegir totes les versions del guió. Llavors vaig ajudar a buscar les ubicacions i li vaig presentar a persones que podrien participar en la pel·lícula. Van fer una primera part del rodatge aquí i ara es troben al Nepal per tornar a l'hivern per rodar amb neu a Vall D'Aosta. S'espera que estigui enllestida a la primavera de l'any vinent.

Sortirà fent algun paper o un cameo?

El director em va preguntar si volia fer un cameo i em va fer dues propostes; o ser un alpinista o fer de rentaplats. Li vaig dir, que sense cap mena de dubte, volia fer de rentaplats al restaurant de Torí. Ja veurem si finalment surt l'escena (somriu).

X. R. Trigo torna a la novel·la negra amb un nou cas de la fotògrafa Erika Ernemann

A “Entre les ombres” (Crims.cat) haurà d’investigar la desaparició en estranyes circumstàncies de tres models ucraïneses al París del Maig del 68.

Quan menys s’ho espera, li arriben notícies dels assassins que fa anys que persegueix. L'Erika aparca el dolor dels vells records i decideix viatjar a la capital francesa, per mirar d’investigar aquests fets. Amb

l’ajuda del periodista Pierre Bouyon i d’altres personatges mirarà d’esbrinar el perquè de tot plegat.

Sobre el gènere de les històries d’Ernemann, X. R. Trigo, assegura “Més que negra, jo la qualificaria com a policial, però ja sabem que avui en dia el terme “negra” ha començat a englobar aquest tipus de literatura.”

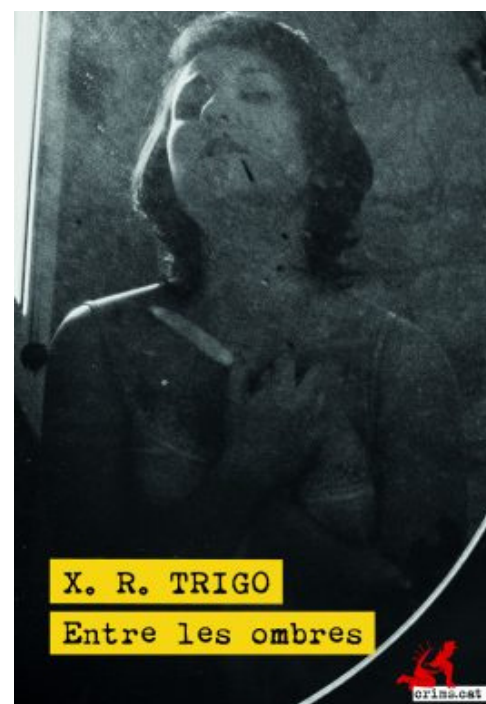
Nou cas policial de la fotògrafa Erika Ernemann de la mà de X. R. Trigo amb una mirada molt fotogràfica.

X. R. Trigo uneix dues de les seves grans passions: literatura i fotografia “ Resulta curiós, però, que hi hagi tan pocs llibres de ficció que prenguin la fotografia com a tema”, assegurava l’any 2017 en una entrevista a L’Illa dels Llibres. La fotografia sempre ha estat molt present per l’autor de la novel·la “Quan em plantejo escriure seriosament no puc prescindir de la fotografia. La faig servir com a suport, com a documentació dels escenaris on passen les meves novel·les.”

La sèrie protagonitzada per l'Erika Ernemann “És un homenatge a la que potser és “l’edat d’or” de la fotografia, els anys seixanta. En aquell temps les càmeres encara eren un prodigi de la mecànica i van fer les seves millors imatges fotogràfs com ara Henri Cartier-

Bresson, Tina Modotti, Sergio Larraín, Josef Sudek i molts altres.” Després de “L’objectiu del crim”, novel·la publicada l’any 2017, X. R. Trigo ofereix un nou cas policial de la fotògrafa Erika Ernemann a “Entre les ombres” (Crims.cat), novel·la ambientada en aquesta ocasió a finals dels anys seixanta entre Berlín, Budapest i Ucraïna.

Abans de les protestes del Maig del 68, a París, tres joves models ucraïneses de la revista Vogue desapareixen en estranyes circumstàncies. Mentrestant, l'Erika Ernemann ha deixat la policia alemanya, viu en una fàbrica abandonada a Berlín, on té l’estudi, i enllesteix amb molta cura els preparatius del seu suïcidi, incapaç com és d’enfrontar-se als traumes del passat.

NOVEL·LAR LA BIOGRAFIA DE JULI CÈSAR, EL REpte LITERARI DE SANTIAGO POSTEGUILLO

Per Posteguillo, ara és el moment d'escriure sobre Juli Cèsar "només després de més de 7.000 pàgines escrites sobre l'antiga Roma, només després de sentir que començo a tenir una comprensió global del món romà, només llavors és quan m'he sentit amb la capacitat suficient per a escometre el que, sens dubte, serà el meu major repte literari".

Un atreviment majúscul que estrenarà el 5 d'abril de 2022 amb la publicació de "Roma soy yo" (en castellà i català), per narrar la joventut i quan Juli Cèsar es dona a conèixer al poble romà com a advocat en un judici d'enorme transcendència política contra el poderós i corrupte senador Dolabela. La novel·la també narrarà la seva infància i els anys de formació, fins a arribar a la seva primera victòria militar.

En els següents llibres, l'autor abordarà episodis clau en la vida de Juli Cèsar, des de la Guerra de les Gàl·lies fins a la seva història d'amor amb Cleòpatra.

MAITE SALORD S'ENDÚ EL TERCER PREMI PROA DE NOVEL·LA AMB "EL PAÍS DE L'ALTRA RIBA"

"L'autora de "L'alè de les cendres" ha estat la guanyadora de la tercera edició del Premi Proa de Novel·la.

"El país de l'altra riba" encreua dues històries per parlar-nos de la memòria familiar, de les guerres del segle xx, de l'emigració i, en definitiva, de les vides sacsejades pels grans episodis col·lectius.

Maite Salord en una conversa amb la periodista Anna Guifé ha destacat que "La identitat és un dels temes importants de la novel·la." També afirma que "A mi m'interessa la història anònima i la de les persones que la viuen."

De fet, l'autora encapçala la novel·la amb aquesta citació: "L'escriptor no es pot posar avui al servei dels qui fan la història: està al servei dels qui la pateixen". És una frase d'Albert Camus, premi Nobel de literatura, nascut a Algèria i criat per la seva àvia menorquina.

Proa publica la novel·la i el premi ja compta en el seu palmarès Francesc Serés amb "La casa del foc" i Jordi Nopca amb "La teva ombra".

Tània Juste

“Amor a l’art, és una reivindicació de totes les dones artistes que mereixen un lloc en el nostre imaginari artístic i cultural”

La novel·la guanyadora del Premi Prudenci Bertrana narra una història d'emancipació femenina i una reivindicació de la dona creadora en el món de l'art.

“Amor a l'art” (Columna /Maeva) de **Tània Juste** s'endinsa en la Barcelona dels anys setanta, l'Olivia està a punt de llicenciar-se a la Facultat de Filosofia i Lletres en l'especialitat d'Història de l'Art. Vinguda del poble cinc anys abans, viu al barri Gòtic amb el seu avi, un antiquari del carrer de la Palla al qual ajuda en les seves estones lliures, alhora que surt amb un reporter gràfic que cobreix els esdeveniments més rellevants del franquisme.

Durant el buidatge d'un pis d'un important col·leccionista d'art, d'origen austríac, l'Olivia descobreix l'autoretrat de la Valèria Sans, una pintora d'avantguarda desconeguda que va viure al Montparnasse dels anys vint i es va relacionar amb els grans artistes del moment. La seva mort prematura i el fet de ser una dona la van enterrar en l'oblit. Aquest descobriment representarà un mirall edificant i una gran motivació per a la trajectòria vital de l'Olivia, que quedarà marcada per sempre.

-Què ha suposat rebre el premi Prudenci Bertrana?

En primer lloc, una satisfacció molt gran i un honor passar a formar part d'una llista de guardonats i guardonades que admiro i llegeixo. Em sento molt ben acollida per la Fundació Bertrana i l'acte de Girona no l'oblidaré mai.

Fotografia de Víctor P. de Óbanos

És un premi amb una gran difusió i això és bo perquè Amor a l'art arribi a molts lectors i lectores.

-Tenint en compte la seva formació d'especialista en Història de l'art, estem davant de la novel·la més personal de les que ha escrit fins ara?

Sí, Amor a l'art és un projecte molt personal que ve de lluny, dels anys en què estudiava la carrera i

començava a preguntar-me per què no hi sortia gairebé cap dona creadora en els llibres d'art. A poc a poc vaig anar assabentant-me del fet que, per descomptat, hi ha hagut molt bones artistes en cada segle i que sí, ara com ara no les coneixem, és degut al fet que el relat de la història de l'art les va invisibilitzar. Afortunadament, des de fa unes dècades que hi ha historiadores que es dediquen a

anar recuperant aquests noms de dona, d'algunes se n'han fet exposicions en els darrers anys i a poc a poc les anem rescatant de l'oblit injustificat. Amor a l'art n'és la meua contribució, una reivindicació de totes les dones artistes que mereixen un lloc en el nostre imaginari artístic i cultural.

-Per què situar ara una novel·la ambientada en el món de l'art i no abans? Necessitava temps?

Era un projecte tan personal i alhora ambiciós que volia guanyar en ofici per escriure-la tal com l'havia imaginat. Desitjava que hi sortissin les dones artistes que van viure i crear en el París més lliure i bohemí de les primeres avantguardes artístiques, però intuïa que la recerca no seria fàcil, que les hauria de buscar i reconstruir a través d'un procés gairebé arqueològic. És per això que no he escrit aquest llibre fins que m'hi he sentit preparada.

Olivia, una recent llicenciada en història de l'art s'interessa per la Valèria Sans i la seva obra. Una obsessió que la porta a conèixer la història d'una pintora que ha estat silenciada per la història. Com la seva protagonista l'Olivia, també es va preguntar;

On són les dones en els llibres d'art?

Exacte. El motor de la novel·la és la recerca que fa l'Olivia, aquesta jove historiadora de l'art que, des de la Barcelona dels anys setanta, decideix estirar el fil de la pintora desconeguda, la Valèria Sans, fins a arribar no només a ella sinó a totes les dones lliures amb les quals es va relacionar. El camí l'hem fet plegades, igual que aquest inevitable exercici d'autoconeixement, com a dones del nostre temps.

-Quines han estat les seves obsessions a l'hora d'escriure la novel·la?

Amor a l'art és una novel·la en la

qual els personatges principals (de ficció) interactuen d'una manera molt quotidiana amb artistes que van existir com Picasso, Modigliani, Gertrude Stein, Marie Laurencin, Olga Sacharoff... Com a historiadora, m'agrada ser rigorosa i situar a cada personatge en el lloc on va ser i fer-lo parlar o reflexionar d'una manera fidel o, si més no, versemblant. Penso que és un exercici de responsabilitat i procuro tenir molta cura amb això

-Reivindica la dona com a creadora. Dones amb talent i que van ser silenciades i invisibilitzades. Per què el seu art i talent no ens ha arribat i han estat silenciades i invisibilitzades?

No ens ha arribat per moltes circumstàncies. La principal, perquè el relat de la història de l'art l'han escrit durant segles els homes i no les han volgut incorporar. Però també perquè les cotilles morals i socials de cada època s'encarregaven de fer la feina i relegar les dones artistes a simples "parelles d'artista", "musses d'altri", "amateurs". La distinció entre art (masculí) i art femení ha fet molt mal.

-Amb "Amor a l'art" reivindica el

el paper de les dones en el món de l'art. Però segur que calen molt més que novel·les per corregir el greuge històric.

Ens cal fer un exercici global per a reivindicar-les: cada cop que algú escriu una novel·la, un assaig, una tesi sobre una dona artista que no ens havia arribat o que està creant en aquest mateix moment, cada vegada que un museu o galeria d'art organitza una mostra sobre qualsevol d'elles, es genera la gran oportunitat de conèixer-les, de descobrir-les i d'anar completant entre tots i totes aquest gran trencaclosques que és el món de l'art.

-Per crear el personatge de la pintora Valèria Sans, s'ha posat en la pell de moltes dones reals de l'època. Quin perfil o imatge buscava?

La Valèria Sans és la suma de moltes biografies d'artistes de totes les èpoques que van existir i que fins i tot existeixen. És un personatge fictici que es nodreix de molta realitat, dels anhels i les lluites de moltes dones, no només de les artistes, sinó de moltes dones que han aspirat a una vida pròpia, emancipada i aliena a les cotilles morals que la societat patriarcal els volia imposar.

-Marie Laurencin és la dona que més l'ha fascinat?

És una d'elles. Crec que he après a estimar-les i a admirar-les a totes, cadascuna per raons diferents. En el cas de la Marie Laurencin, em va seduir la seva capacitat per dissenyar la vida que ella volia, la seguretat alhora de seguir el seu camí personal en l'art amb indiferència absoluta a les crítiques que la volien encasellar o fins i tot acovardir. Va ser una dona valenta i una artista amb un segell molt personal.

-Per Olívia, "El que més li agradava: buscar, interpretar, imaginar la resta i seguir configurant lentament el món de la Valèria Sans." El procés de creació del personatge també sentit el mateix?

Sí, com explicava abans, he acompanyat molt de prop l'Olívia en la seva investigació i reconstrucció de la figura de l'artista. I n'he gaudit tant com ella.

-És Olívia el seu alter ego? Que hi ha d'Olívia o Valèria en Tània Juste?

En totes dues dones hi ha aspectes de mi. Comparteix amb l'Olívia aquest gran interrogant sobre les dones artistes que la mou a estirar el fil i descobrir-les. I, pel que fa a la Valèria, em reconec en la seva voluntat, en la seva necessitat de dedicar la seva vida a l'art.

-Si ens centren en la novel·la, l'Olívia sí que s'emmiralla en la figura de Valèria malgrat viure en èpoques diferents.

L'Olívia fa un veritable exercici d'autoconeixement a través del que va descobrint de la pintora. Crec que totes el podem fer a mesura que llegim el llibre perquè la vida de la Valèria Sans és el compendi de moltes situacions en què una dona es pot haver trobat i, el reconèixer-les, ens duu a reflexionar sobre nosaltres mateixes.

-Valèria escull gaudir d'una vida dedicada a l'art. Vostè ha fet el mateix amb l'escriptura?

Per descomptat. Jo tenia una vida més fàcil, materialment parlant, si seguia dedicant-me a altres coses. Però ja fa anys vaig optar per l'escriptura, perquè era allò que veritablement em feia feliç. I això no vol dir que no hi hagi grans dosis de patiment, però l'art sempre guanya, és un refugi del que no hi vols sortir mai més.

-La novel·la combina personatges de ficció amb d'altres de reals com Picasso, Gertude Stein, Modigliani, Olga Sacharoff. Com ha estat la convivència entre ells?

M'ho he passat molt bé! I espero que els lectors i lectores també ho facin. Perquè és molt diferent conèixer-ne el nom i algunes obres, que viure l'experiència d'introduir-se en el seu dia a dia, visitar els seus estudis, asseure's amb ells i elles al Cafè de la Rotonde i gairebé poder-hi conversar.

-Ha decidit ubicar les dues trames de la novel·la en dues èpoques diferents. El París dels anys 10 i 20 i la Barcelona dels anys setanta. Per què li han

interessat aquestes èpoques?

Són dues èpoques molt interessants en l'àmbit històric i artístic. El món de l'Olívia, que es desenvolupa en la Barcelona de mitjans dels setanta, és aquell en el qual la dictadura franquista es trobava a les acaballes i els joves de l'època percebién que tot havia de canviar. I el món de la Valèria Sans es desenvolupa en aquelles primeres dècades del segle vint, el segle de la modernitat, en què París es va convertir en l'epicentre de l'art, en el lloc on qualsevol artista de qualsevol lloc del món volia viure i crear.

-“Amor a l'art” descriu molt bé el món dels antiquaris. Els antiquaris treballen amb objectes amb valor econòmic, però també sentimental. Com descriuria la seva feina?

És un ofici que té un aspecte clarament mercantilista, però alhora està farcit de poètica perquè els antiquaris mouen el patrimoni familiar i sentimental de moltes cases. És un món en el qual cada objecte explica una història que uneix passat i present.

-Seguirà escrivint sobre l'art?

L'art forma part de la meua vida, no sabria viure sense ell.

Nadia Ghulam narra a “El país dels ocells sense ales” una metàfora sobre la guerra i els refugiats

L'escriptora i activista afgana, Nadia Ghulam publica un àlbum il·lustrat per Mona Brunet per explicar als més petits les conseqüències de la guerra i de la crisi dels refugiats.

El conte **“El país dels ocells sense ales”** (La Galera) està protagonitzat per la petita Bibí i la seva família que viuen feliços al país dels ocells sense ales. Però un dia apareixen al cel centenars d'aus diferents, i la vida canviarà per a tots aquells ocells que fins aleshores vivien tranquils. El foc i la por comencen a arrasar-ho tot i no els queda altre remei que fugir per sobreviure.

Nadia Ghulam narra el dolor de la guerra i la pèrdua de persones estimades, però no oblida tampoc la solidaritat. Ghulam ho té clar quan afirma a **L'Illa dels Llibres** que “en el món no hi ha només blanc o negre. Al món hi ha molts

colors, hi ha gent molt bona que t'ajuden, t'acompanyen, t'escolten i t'estimen, però també hi ha altres persones que et fan mal.”

Dedica ell llibre als refugiats.

Als seus refugiats, al meu país, als infants més vulnerables i a totes les persones que, una vegada i una altra, han de lluitar perquè creixin les seves ales, per volar i trobar un niu. Persones que fugen per tenir una llar i un lloc on viure.

Què et va inspirar escriure “El país dels ocells sense ales”? Va ser quan vaig estar al camp de refugiats de Lesbos, com a voluntària per poder ajudar als refugiats que durant anys i

anys esperen que sorgeixi una llum d'esperança per tenir un futur millor. Allà, vaig veure moltes persones del meu país, gairebé el 70% eren afganesos, i escoltant les seves històries, com a traductora, vaig veure que eren com ocells sense ales, sense cap guia ni coneixement.

Aquí us prepareu molt per poder viatjar un cap de setmana, prepareu la maleta, la ruta que fareu, però molts dels refugiats no sabien ni per on havien passat per arribar al camp de refugiats. Aquesta va ser la meua inspiració per escriure “El país dels ocells sense ales”

Una metàfora sobre uns ocells sense ales que no els permet poder volar

Al meu país per desgràcia hem patit cinquanta anys de guerra i ens han tallat totes les ales i per tant no tenim cap possibilitat de sortir. Estem tancats al nostre país i som presoners de la crueltat de la guerra. Els afganesos estem rebent molt d'aquesta guerra tan injusta.

Els ocells viuen en un país feliços, però un dia arriben uns nous ocells que arrasen amb tot i han de fugir. Una història que et serveix per narrar el drama dels refugiats.

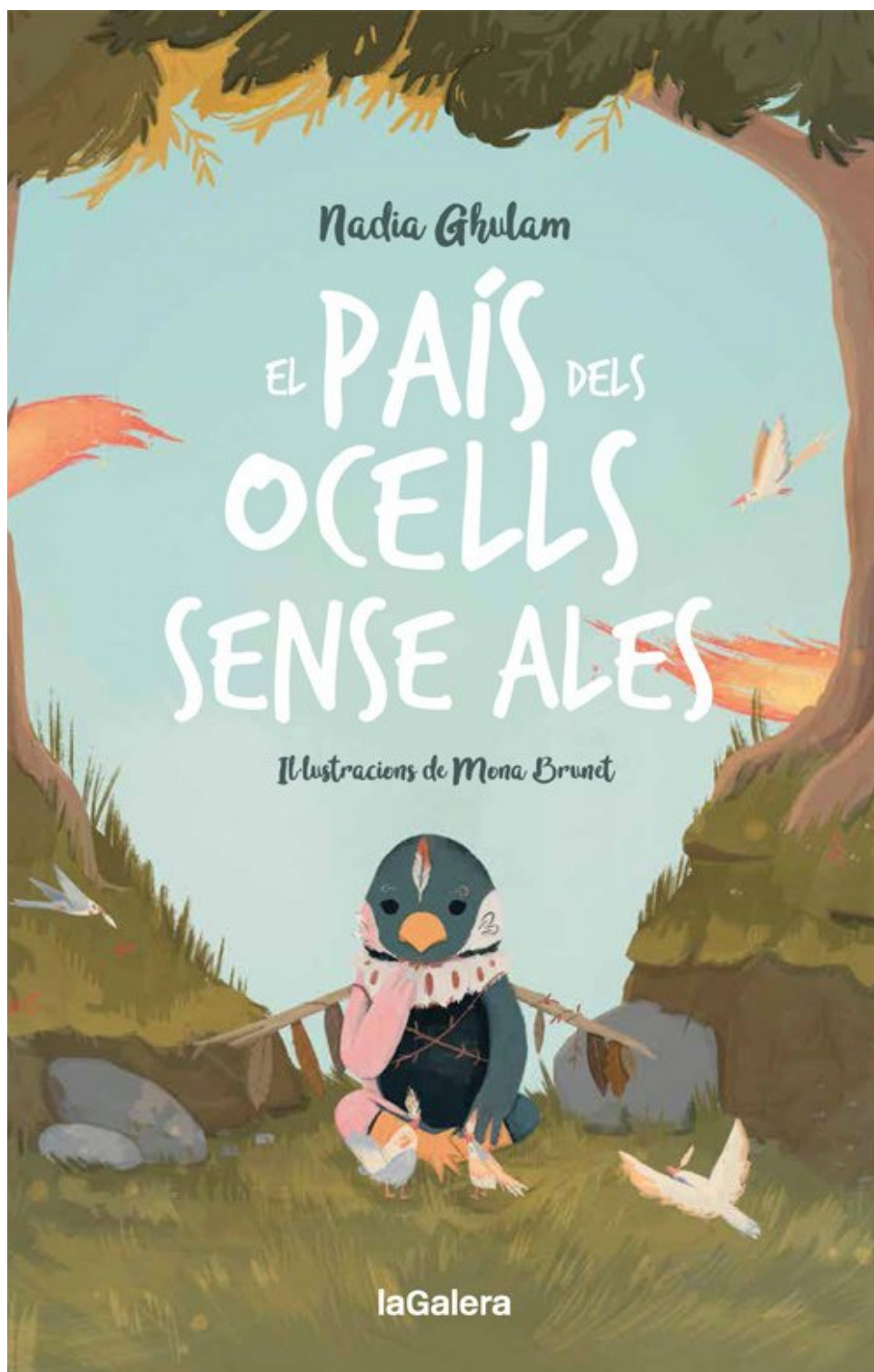
Per mi aquest conte el que fa és transmetre que en el món no hi ha només blanc o negre. Al món hi ha molts colors, hi ha gent molt bona que t'ajuden, t'acompanyen, t'escolten i t'estimen, però també hi ha altres persones que et fan mal. La meva mare afganesa, sempre em deia que un país, és com un bosc i que dins d'aquest bosc trobes plantes medicinals i plantes verinoses. Amb aquesta metàfora dels ocells sense ales i amb els alats que han arribat al meu país, com pots veure hi ha els alats que m'han regalat ales i d'altres que m'han fet molt de mal. És un contrast del món perquè es vegi la realitat humana de la gent.

La història ofereix molta reflexió i també compta amb una guia de lectura realitzada per Fundesplai

Estic molt agraïda perquè Fundesplai m'han ajudat molt i compartim una proposta educativa anomenada Nusos que tracta sobre els refugiats i la immigració.

Un llibre només pera nens?

No és només per una edat d'infants. Aquest conte espero que tothom el llegeixi perquè la

gent entengui que està passant al meu país i perquè estem patint d'aquesta manera.

Sempre has apostat per una educació amb valors.

Un cop vaig arribar a Catalunya com que per mi l'educació era la base de la vida, quan la gent em preguntava que era per mi el més important; sempre deia l'educació. Però, un cop he estat en un món

on hi ha possibilitat de rebre educació i com sempre m'estic fent preguntes en vaig preguntar: Què falta en aquest món que hi ha universitats i escoles? I com és possible que encara hi ha fàbriques d'armes i la gent està a favor de les guerres, la discriminació, la xenofòbia i o el racisme? Llavors, vaig pensar que faltaven valors i ara sempre insisteixo en l'educació i els valors perquè sense valors i educació, res no té sentit

Cal seguir lluitant per aconseguir la cultura de la pau.

La pau és fràgil i cal cuidar-la i protegir-la. Cadascú de nosaltres té l'oportunitat de sembrar llavors de pau. Malauradament, moltes persones han oblidat per què és tan important la pau.

T'agradaria que el teu conte es pogués llegir a l'Afganistan?

No només al meu país, el meu somni és que tothom sàpiga que tot el que passa a l'Afganistan és molt cruel i no hi ha dret que tants infants com la protagonista del conte es cremin i no tinguin la possibilitat de tenir medicines i estar al costat de la seva família.

En quina situació es troba ara a l'Afganistan?

La situació és molt difícil per a tothom, però sobretot per les nenes i les dones que per diverses circumstàncies són les víctimes de la guerra.

Encara hi mantens contacte?

El meu cos està aquí, però la meua ment i el meu pensament està a l'Afganistan cada dia.

A occident ens hem oblidat de l'Afganistan?

No m'estranya, perquè a Occident la guerra és com una moda que apareix en un país o en un altre. Quan és moda tothom en parla i quan la moda s'acaba llavors ja no se'n parla.

El moment més dur dels afganesos no era a l'agost, és ara quan venen les dificultats per l'arribada de l'hivern amb persones passen gana, set, sense poder menjar o beure aigua. Amb una guerra civil pel mig i la dictadura del règim talibà, tot és molt complicat. La ignorància i el desconeixement se sumen a totes aquestes injustícies.

Què hi podem fer des d'occident?

No girar la cara als afganesos i no

fer com els grans poders com els Estats Units, Rússia. Hauríem de ser més éssers humans i posar-nos en la pell de persones que estan patint la guerra. No només parlo d'afganesos sinó de totes les persones que estan patint una guerra. No es culpa d'un país patir una guerra, és responsabilitat conjunta de tot el planeta, de tota la societat i de cada individu. Tots tenim la responsabilitat de no girar la cara i posar tota la nostra consciència perquè som persones responsables d'aquests fets i podem de manera conjunta perquè això no augmenti.

"El país dels ocells sense ales" compta amb les il·lustracions de Mona Brunet,

Amb la capacitat de la Mona no hi he dubtat en cap moment. Quan vaig veure la seva obra em vaig enamorar i vaig tenir clar que havia de ser ella qui fes les il·lustracions. Ella ja em va il·lustrar el conte "El llenyataire de Kabul"

“ESTAT DE SHOCK LITERARI”, PER NÚRIA PRADAS

L'escriptora recomana a L'Illa dels Llibres la lectura de "Sempre és demà" de Xavier Benguerel publicada a Edicions del 1984.

Estic en estat de shock literari (o hauria de dir en estat de gràcia?), després de la lectura de *Sempre és demà*, la recent reedició que Edicions de 1984 ha publicat de la novel·la de Xavier Benguerel, escrita a Xile l'any 1944. Llavors, Benguerel va titular l'obra *La família Rouquier*, i Domènec Guansé, l'any 1955, la va descriure com a un producte d'exili:

“...inspirada per l'enyor: enyor absolut del que és lluny del temps i la distància”.^[1]

Com a filòloga de formació, i lectora de vocació, sempre he gaudit del llenguatge literari d'en Benguerel. El seu corpus lingüístic és ric, ple, acurat, treballat, sorprenent, plaent... (segueixo adjectivant...?).

Quan jo escrivia *La noia de la Biblioteca*,^[2] la meva primera novel·la per a adults, em vaig enfonsar en la lectura de *La Xava* d'en Benguerel. El tractament i fidelitat del sociolecte dels baixos fons barcelonins em va desbrossar un camí que em preocupava: respectar en la meua obra literària l'ús social de la parla.

Crec fermament que no n'hi ha prou com a novel·listes en treballar les ambientacions geogràfiques, o les menses, o els costums. Si una novel·la de rerefons històric té uns personatges ben posats en el seu temps, ben vestits i amb costums d'època, però la parla dels quals no distingeix el seu estatus social; si no es diferencien els uns dels altres i acabem fent parlar un burgès com parlaria un boter, correm el perill de perdre credibilitat. Però,

sobretot, d'empobrir la nostra obra.

Evidentment, no es tracta només d'una qüestió de classes socials que reflectim en els diàlegs, el lèxic que vesteix una obra que s'escola en una època que no és la nostra ha de ser fidel al seu temps, encara que això suposi per a l'autor un esforç extra de recerca, d'implicació. Resumint, de saviesa. Com va fer Rodoreda i tants altres novel·listes que ara considerem els nostres clàssics, en Benguerel va dur a terme una revisió de les novel·les que havia escrit destinada al primer volum de les seves obres completes.

El treball de revisió literària ha de ser considerat, els grans ens ensenyen el camí, una constant, una aportació a l'excel·lència, i mai una pèrdua de temps ni un retrocés.

En paraules d'en Benguerel: “Per a mi, allò que compta realment i honestament és haver escrit, reescrit, una obra que abans que el lector pogués fer seva ha estat indispensable, en última instància, que jo en profunditat sentís meua ...”.

Us recomano la lectura de *Sempre és demà*. No tinc cap dubte que la gaudireu.

[1] Domènec Guansé, *Miscel·lània* 1956, “Club dels novel·listes”, ed. Aymà..

[2] Núria Pradas, *La Noia de la Biblioteca*, Ed. Columna, Barcelona, 2014.

QUIN ÉS EL TEU SOMNI?, PER MARTÍ GIRONELL

L'escriptor i periodista analitza la novel·la "Un país amb el teu nom" d'Alejandro Palomas.

"Un país amb el teu nom" (Columna /Destino) d'Alejandro Palomas és una novel·la que es llegeix com un mapa per interpretar les nostres emocions. I que parla de la maternitat, des del punt de vista de l'Edith, que, de fet, és el seu, el de l'Alejandro. De les relacions mare-filla, amb la Violeta, la filla de l'Edith, que és molt com l'Alejandro, orfena de somnis.

De l'orfanat, que pateix el mateix autor. De l'amistat i de l'amistat traïda que pateix la Susi, l'elefanta; i de la soledat, que sent la Suzume, una nena que va al zoo d'en Jon per poder parlar amb la seva germana, Yuk; i de la malaltia, que s'emporta l'Andrea, la parella de l'Edith; i de la vellesa, que pot ser una etapa plena per fer realitat els somnis.

I dels animals. Uns animals que ens ajuden a fer créixer parts de nosaltres que desconèixiem. Perquè en realitat, tal com sosté Palomas a través d'un dels personatges amb qui es desdobra, el cuidador d'elefants del zoo, en Jon, nosaltres som animals. "Patim com qualsevol altre animal perquè sentim i reaccionem al que sentim com qualsevol altre animal: por, confiança, dolor, compassió, lleialtat... Ferits, el llenguatge que ens habita és el mateix."

I la Susi, l'elefanta omnipresent en aquesta novel·la se sent traïda perquè creu que aquell amb qui havia començat una relació personal d'amistat, l'ha venuda. I té por de viure un malson. Quan, de fet, el que protagonitzarà és el somni de l'Edith, aquesta vídua que té onze gats i que com en Jon són els únics habitants d'un poble on no hi passa mai res fins que passa. I aquest és el resultat de

l'hora trèmula o crèdula. És aquella hora en què passen les coses que ningú ha de veure? I sovint passen a les vides d'aquelles persones que, com deia l'avi d'en Jon, l'Ismael, tenen vides en què no passa res, fins que un dia passa tot.

Palomas ens convida amb la seva prosa envernissada d'una poesia magnètica i quotidiana "una intensa olor de primavera madura impregnava l'aire" a fer un viatge.

Un viatge cap a un país en què porta el nom que li vulgui posar cada lector. I que per tant pot portar el teu, el meu o el de qualsevol altra persona. Depèn de qui ho llegeixi. I això és així perquè Palomas ens commina a fer realitat els nostres somnis. Només així, fent-los realitat no només imaginant-los, podrem rebatre la cita amb la qual l'autor ens rep abans d'emprendre el periple: "Som sobretot la suma de les

nostres renúncies."

"Els somnis i els amics són el que justifica una vida", diu l'Edith."... Ens passem la vida avergonyint-nos dels somnis i quan deixem de perseguir-los és el somni que ens persegueix. Això, però només ho sabem quan ens passa." I doncs perquè no ens passi què ens cal fer? "L'error és imaginar i no actuar. L'error és no creure que allò que imaginem, que somniem, pot ser real. No ens en recordem que tenim el dret innat que els somnis es convertissin en realitats aconseguides"

"Somiàvem de nit, adormits. De dia, ningú recordava el que havia viscut mentre dormia. Calia viure, no somiar. Somiar és fàcil i surt gratis. Les dificultats venen després, quan cal treballar de valent per fer realitat el somni". Crec que quan torneu d'aquest país que s'ha inventat l'Alejandro Palomas us veureu amb cor de tirar endavant els vostres somnis.

L'èxit dels grups musicals familiars catalans es trasllada al món editorial

El Pot Petit, Xiula, Dàmaris Gelabert i Lali Be Good publiquen àlbums il·lustrats de les seves cançons plenes de valors i missatges.

La bona acollida des de fa uns anys dels grups de música familiar no ha passat desapercebuda pel sector editorial que fa un temps publica llibres inspirats en les cançons més populars de formacions com El Pot Petit, Xiula, Dàmaris Gelabert o Lali Be Good.

El Pot Petit és qui porta una cert avantatge pel que fa a publicacions al publicar el tercer llibre "El drac Rac", basat en una de les seves cançons més populars.

El lleó vergonyós i els seus amics va ser el primer àlbum il·lustrat d'El Pot Petit on presentava una nova manera de treballar les emocions, amb una mirada respectuosa que ressaltava el valor de l'amistat i la solidaritat en un format lúdic i fresc. Amb Pirates. Rodamons, el segon llibre ens recordava que l'amistat és el més gran tresor.

El grup assegura que els llibres "Són històries que van més enllà de la cançó" i sobre la publicació dels dos llibres basats en les seves cançons, neix davant "les ganes de créixer i obrir noves vies d'interacció amb el públic que ens ve a veure". Sobretot perquè "Teníem moltes ganes de fer un conte amb molta il·lustració i una narrativa que no només expliqués el que és la cançó sinó que

apareguessin nous personatges, nous fils narratius... i que no fos només plasmar la cançó".

Ara, amb **El drac Rac**, escrit per en Josep Rovira Juárez, l'autor de la majoria de les lletres de les cançons, l'Helena Bagué Vilà i en Siddhartha Vargas Martínez, més coneguts com la Jana i en Pau, d'El Pot Petit, i il·lustrat per Carlos Lluch, ens mostra que tots som especials.

Si parlem del grup **Xiula**, segurament que recordem una de les seves cançons més clàssiques **"Verdura i peix"**. Ara la cançó, inclosa en el seu primer àlbum *Donem-li una volta al món*, porta més de mig milió de reproduccions a YouTube i també ha fet el salt al paper amb la publicació de **"L'autèntica història de verdura i peix"**.

Al llibre publicat per B de Blok apropen als infants a l'alimentació saludable arran de l'aparició el local d'assaig dels Xiula, d'un bròquil amb ulleres i un lluç tot menudet necessiten la seva ajuda per salvar el planeta.

"L'autèntica història de verdura i peix" compta amb text de Rikki Arjuna i il·lustracions de Laia Berlosó

"La vida secreta de les formigues"

és una de les cançons més populars de **Lali BeGood** que ara trasllada en format conte, on la petita Lali fa una important reflexió després de descobrir el minúscul món de les formigues i entendre que, més enllà de la mida, no som gaire diferents. **PETITS o GRANS** no ens hem de fer mal, perquè tots venim de les **ESTRELLES** és el missatge que ens ofereix en aquest conte publicat per Bindi Books amb les il·lustracions de Pedro Rodríguez.

Amb **Qui soc jo?**, la popular **Dàmaris Gelabert** debutava en el món dels contes, adaptant una de les peces del seu habitual repertori musical.

Il·lustrat per Sebastià Serra i adaptat per Montserrat Balada *Qui soc jo?, jo?*, reflexiona l'autoconeixement al mateix temps que ens ajuda a descobrir qui som i quines coses ens omplen i ens defineixen i ens ajuda a créixer. Recentment ha publicat *"Els dies de la setmana"*, on descobrirem quins són els set dies de la setmana i què fem a cada un d'ells. Dues propostes per als primers lectors de la pedagoga, musicoterapeuta i cantant Dàmaris Gelabert que acumula més de 200 cançons amb 15 discos i DVD publicats.

www.illadelsllibres.com

L'illa dels **LLIBRES**

l'actualitat literària al teu abast

Email: info@illadelsllibres.com

WWW.ILLADELSLLIBRES.COM